

На данашњи дан 1999. године приликом НАТО бомбардовања Новог Сада погођена је архитектонски изузетно вредна зграда Извршног већа Војводине у најужем градском језгру - популарна "Бановина". Реч је о згради негдашње банске управе Дунавске бановине Краљевине Југославије. Зграда је грађена раскошно а посебно је репрезентативна њена унутрашњост. Цивилни циљеви били су на мети и у Нишу где је погинуо диспечер "Електроиндустрије" Милен Милојковић, а у насељу "Шљака" уништено је 10 породичних кућа и оштећена су постројења Дуванске индустрије и још неки привредни објекти као и железничка станица "Црвени крст".

Данас је петак, 19. април 2024.

1689 - Умрла је шведска краљица Кристина Августа, која је 1644. окончала рат с Данском и 1648.

Тридесетогодишњи рат, учинивши Шведску великом силом, а Балтик "шведским морем". Краљица је постала 1632, у осмој години живота, а крунисана је 12 година доцније. На двору је окупљала учене људе и била је мецена неколицини научника и уметника, међу којима се налазио и Рене Декарт. Принуђена је да абдицира 1654. због тајног преласка у римокатолицизам. Остатак живота провела је путујући по Европи, да би се на крају настанила у Риму, где је и умрла.

1775 - Амерички рат за независност почео је поразом Британаца код Лексингтона и Конкорда.

1783 - Конгрес САД је објавио да је победоносно окончан Рат за независност од Велике Британије.

1824 - Умро је енглески писац Џорџ Гордон Бајрон, један од родоначелника европског романтизма. Његова поезија оличавала је слободарски дух супротстављен друштвеним нормама. Био је заљубљен у античку културу. Британију је напустио разочаран 1816. и у Италији је створио највећа дела: "Чајлд Херолд", "Каин", "Манфред", "Дон Жуан". Запутио се 1823. с циљем да помогне борбу Грка за ослобођење од Турака, али је убрзо оболео од маларије и умро је у априлу 1824. не остваривши идеал да се бори за слободу грчког народа.

1881 - Умро је енглески државник Бенџамин Дизраели, оснивач и вођа конзервативаца, премијер 1868. и од 1874. до 1880. Започео је освајачки рат против Буре 1877, покорио Авганистан (привремено) и освојио Кипар. Био је противник Русије и Француске, а подржавао је Аустро-Угарску и Турску.

1882 - Умро је енглески природњак Чарлс Роберт Дарвин, творац теорије еволуције. Током експедиције бродом "Бигл" од 1831. до 1836. сакупио је научни материјал на основу којег је устројио своју теорију развоја живих бића. Путовање Биглом описао је у књизи "Пут природњака око света". На обалама Јужне Америке и острвима Тихог океана проучавао је геолошке формације, биљке и животиње и закључио је да су се организми постепено мењали. У епохалном делу "Постанак врста путем природног одабирања" разрадио је тезу о еволуцији. "Постанак врста" потпуно је изменио дотадашња схватања у биологији, али је изазвао и жестока противљења. Остала дела: "Променљивост животиња и биљака под домаћим условима", "Порекло човека".

1906 - Умро је француски физичар и хемичар Пјер Кири, који је са супругом Маријом Кири-Склодовском и Антоаном Анријем Бекерелом поделио 1903. Нобелову награду за физику. С братом Жаком открио је 1880. пиезо-електрицитет. Проучавао је магнетске појаве, а 1898. са супругом је пронашао радиоактивне елементе полонијум и радијум. Доказао је 1903. да соли радијума спонтано ослобађају топлоту. Радови Пјера и Марије Кири поставили су темеље модерне науке о радиоактивности и показали да радиоактивност углавном не зависи од спољашњих услова.

1911 - У Португалији је одвојена црква од државе.

1921 - Ступио је на снагу закон о подели Ирске на Републику Ирску и Северну Ирску (већи део историјског Алстера), која је остала део Уједињеног Краљевства. Независност је резултат бројних устанака Ираца, па је британска влада, немоћна да оружјем сузбије бунт, поделила острво и већем делу признала независност.

1932 - Влада Краљевине Југославије донела је Закон о заштити земљорадника, којим је проглашен шестомесечни мораторијум на дугове и обустављена присилна заплена имовине. Око 709.000 сељака-дужника дуговало је седам милијарди динара, махом лихварима и трговцима.

1939 - Стрељан је Сима Марковић, српски политичар, математичар и филозоф, професор Београдског универзитета и вођа тзв. десне фракције у Комунистичкој партији Југославије. Докторирао је математику 1913. код Михаила Петровића (Мика Алас). Од 1926. до 1928. био је генерални секретар КПЈ, из које је искључен 1929, а поново примљен 1935. Страдао је у Совјетском Савезу, у Москви, као жртва стаљинистичких чистки. Дела: "Национално питање у светлости марксизма", "Из науке и филозофије", "Теорија релативности", "Трагизам малих народа".

1943 - Преживели Јевреји Варшавског гета, из којег су до тада немачки нацисти ликвидирали пола милиона људи, дигли су устанак и до 16. маја 1943. одолевали су неупоредиво јачим нацистичким снагама. Изгинуло је више од 13.000 устаника, а 58.000 је послато у концентрационе логоре и ликвидирано. Из гета, који су после пропасти устанка Немци сравнили са земљом, преживеле су само 82 особе.

1945 - Америчке трупе су у Другом светском рату заузеле немачки град Лајпциг.

1953 - Истраживачки центар за реализацију нуклеарног програма тадашње ФНРЈ у Винчи постао је "Институт за нуклеарне науке". Тај дан прихваћен је као дан Института.

1960 - Први председник Јужне Кореје Сингман Ри повукао се с власти под притиском студентских протеста широм земље против изборних превара.

1971 - Совјетски Савез је лансирао космичку станицу "Саљут" у орбиту око Земље.

1975 - Маоистички покрет "Црвених Кмера" овладао је целом Камбоџом.

1975 - С космодрома Бајконур (у данашњем Казахстану) совјетском ракетом лансиран је први индијски вештачки сателит.

1984 - Лансиран је први кинески телекомуникациони сателит, што су пре Кине успели само Совјетски Савез и САД.

1989 - У експлозији током поморских маневара у Атлантику на америчком војном броду "Ајова" погинуло је 47 особа.

1993 - Више од 80 припадника једне америчке верске секте, укључујући њиховог вођу Дејвида Кореша, убили су федерални агенти након што су, после 51 дана опсаде, упали у средиште секте у тексашком граду Вако.

1994 - У Француској је на доживотну робију осуђен нацистички ратни злочинац у Другом

светском рату Пол Тувије.

1995 - У експлозији подметнутој у једну федералну зграду у америчком граду Оклахома Сити погинуло је најмање 168 особа.

2000 - У најтежој несрећи у историји филипинског ваздухопловства погинуо је 131 путник и члан посаде кад се авион компаније "Ер Филипинс" срушио у близини града Давао на југу Филипина.

2005 - Немачки кардинал Јозеф Рацингер изабран је за 265. поглавара римокатоличке цркве и узео је име Бенедикт XVI.

2007 - Умро је француски глумац Жан-Пјер Касел. Рођен је у француској престоници октобра 1932. године као син доктора и оперске певачице. Његов филмски успон започео је захваљујући Дзину Келију, који га је ангажовао у филму "Срећан пут". Шездесетих је глумио у комедијама француског редитеља Филипа де Броке и прославио се улогама љубавника Брижит Бардо и Катрин Денев. Запамћен је по улози краља Луја XIIII у филмовима "Три мускетара" и "Четири мускетара". Радио је са Буњуелом ("Дискретни шарм буржоазије"), Шабролом ("Пакао", "Церемонија") Алтманом ("Прет-а-порте").

2013 - У Бриселу је парафиран предлога текста споразума Београда и Приштине којим се одређује даљи статус српске заједнице на Косову и Метохији.

2017 - Преминуо је Раша Попов, српски књижевник, новинар, аутор низа књига и емисија за децу. У Београд из родног Баната долази на студије 1952. где завршава књижевност. Каријеру новинара започео је у новосадском Дневнику, да би доцније радио у Радио телевизији Београд. Био је лектор у Лондону, Бирмингему и Нотингему, а доцније главни уредник издавачке куће Матица српска. Као колумниста писао је за "Политику". Наступао је у ТВ серијама: "Фазони и форе", "Варошарије", "У сну сан", "Шешир без дна". Књиге: "Два ока"(1963), "Гвоздени магарац"(1976), "Трулеж зглаве" (1991), "Шешир без дна"(2001), "Лажљива уста истине"(2002), "Био сам срећни коњ"(2003), "Бајке за XXI век"(2007), "Мокрински патуљци"(2013), "Усамљена принцеза"(2014).

(РТВ)